

zuigers. Deze hadden het dier zoveel bloed afgetapt en hem daardoor zo verzwakt, dat het niet meer alleen staan kon. Had men hem eerst enige tijd later gevonden, dan was hij zeker aan de bloedzuigers ten offer gevallen.

Deze dieren nu leven veelal op de bodem van het water en 't komt me nog al waarschijnlijk voor, dat ze zich alles behalve op hun gemak zullen gevoelen, als de paarden zich te weer stellen door krachtig te stampen en gravend te slaan met hun breede hoeven. En of ze met hun ogen, al zijn die talrijk, veel zullen uitvoeren in die dikmodderige, sterk bewogen massa, valt ook te betwijfelen; terwijl het zeer waarschijnlijk is, dat, al weten sommigen toch nog een paard te bereiken, hun de lust om de begerige bekken in de huid, nu met slik beladen, te zetten, ook wel zal vergaan.

Winschoten.

W. W. SCHIPPER.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Ongewone Dingen. — In de Levende Natuur van 1 Sept. l.l. bespreekt A. Joman enkele eigenaardige gevallen van afwijkingen bij planten, die 't determineren bemoeilijken, omdat zij buiten den regel vallen, en spreekt den wensch uit, dat anderen ook zulke gevallen zouden mededeelen. Welnu, ik wil daaraan eens voldoen.

Volgens de boeken moet een enkelvoudige roos, dus een zuiver botanische roos 5 bloembladeren hebben. Welnu de *Rosa sericea* Ldl. heeft er maar 4. Dit is geen toevalligheid door de kultuur ontstaan, maar een vaste eigenschap van deze chineesche roos, daarom ook *Rosa tetrapetala* Royte genoemd. Bij *Potentilla Tormentilla* vindt men iets dergelijks en bij *Nivehusia alhebamensis* is geen enkel bloemblad te vinden. Toch behooren beide tot de roosbloemigen.

Onder de planten der Caprifoliaceae vindt men tal van soorten, die zoowel enkelvoudige als gelobde bladeren hebben zooals *Lonic. peryclimenum*, *Leycesteria formosa*, *Symphoricarpos*, terwijl enkelvoudig gaafrandig de vorm is. Bij *Forsythea suspensa*, *Sieboldii*, *Fortunei* vindt men aan denzelfden tak (waterloten) zoowel enkelvoudige als gelobde, zelfs nagenoeg gevinde bladeren. De soorten van 't Geslacht *Morus* hebben zoowel enkelvoudige als gelobde bladeren. Ook treft men dit aan bij *Broussonetia papyrifera* en *Kaempferi* aan. Hetzelfde geldt voor *Sassafras officinalis*.

Bij eiken denkt een ieder aan min of meer gelobde bladeren, 't zij dat de lobben stomp afgerond of scherp zijn. Toch zijn er soorten, die geheel gaafrandig zijn, o.a. *Quercus phellos* en *Q. imbricaria*. Soms, zooals bij *Q. ilex* zijn de bladeren of gaafrandig of sterk getand. Een ieder denkt zich een gewone *hulst* (*Ilex aquifolium*) met sterke naar alle zijden uitstekende stekelvormige bladtanden. Bezieet men echter oude in 't wild groeiende exemplaren, dan verandert dit en zijn 't meestal gaafrandige bladeren met één enkelvoudige eindpunt. Vooral vindt men deze aan den top van den boom.

Bij *Acacia* (echte natuurlijk) is het kenmerk gevinde bladeren, soms geheel verdwenen en bleef er van de bladeren niets anders over dan een bladvormige bladsteel. Bij zaailing *Ac. verticillata* krijgt men eerst gevinde kiembladjes, bij verdere ontwikkeling verdwijnen deze en heeft de plant slechts kranswijs geplaatste naaldevormige bladeren.

Mij werd dezer dagen een takje met bladeren gezonden ter determinering. Het was een soort of liever verscheidenheid van een gewone *esch* (*Fr. excelsior*). Ieder weet dat de gewone *esch* gevinde bladeren heeft. De mij toegezondene had enkelvoudige bladeren. (*Fr. exc. monophylla*). Zoo iets treft men ook aan bij gewone valsche *acacia* (*Robinia*), en bij gewone *Noteboomen* (*Juglans regia*).

Als de botanici stelsels in elkander zetten, moeten zij overeenstemmende eigenschappen bij elkander brengen. Maar er zullen altijd individueele eigenschappen overblijven, die aan onze geleerdheid parten spelen. 't Zelfde geldt met de groeiplaats van sommige planten. Vele planten zijn bepaald gebonden aan bepaalde eigenschappen van den bodem. Er zijn planten echter, wien het niet schelen kan, of zij 't nat of droog hebben. *Solanum dulcamara*

vond ik zoowel tusschen rietschorren met de wortels in 't water, als op plaatsen, waar noch 's winters noch 's zomers water te vinden was, in droge houtwallen. Is de struik dus een moeras- of oeverplant, of een landplant? 't Zelfde kan men waarnemen bij *Epilobium*, bij *Lythrum*, enz. *Primula*'s worden gemeenlijk als boschplanten beschouwd, maar *P. officinalis* vindt men altijd in open zonnige weiden. Ook de *P. acaulis* kan men daar vinden.

Zoo zou men heel wat tegenstrijdigs kunnen vinden. Wij menschen, denken de natuur te kunnen reglementeeren, doch zij laat zich niets voorschrijven en heeft maling aan dat klassificeeren en gooit soms al onze bepalingen in de war.

LEONARD A. SPRINGER.

Over 1923. — Januari was hier een zachte maand; wat mistig, zelfs wat erg. De gemiddelde dagtemperatuur bedroeg 5,6° C. 20 Jan. zong er weer een zanglijster bij huis, en de rozen en verschillende struiken in de Scheveningsche boschjes liepen uit.

Begin Februari ging ook nog mooi door. 4 Febr. vond ik de volgende planten die weer (of nog) bloeiden: Speenkruid, muur, els, kleine veldkers, voorjaarsvroegeling, paardebloem, madeliefje, paarse doovenetel, witte doovenetel en dagkoekoeksbloem.

De laatste twee droegen bloemen, die er nog erg armoedig uitzagen. De koekoeksbloem had zelfs haast geen kleur.

Den 12den werd het plotseling kouder, met zelfs vorst en sneeuw tot den 22sten. De struiken moesten het erg ontgelden; en het hoeffblad (Groot) dat bijna bloeide, moest z'n knoppen tot den 28sten gesloten houden. Toen was ook het Vogelorkest weer in vollen gang. Maart was vrij droog. Dagtemperatuur 8,7° C. Toen den 17en de zon weer eens goed scheen zijn alle muggen weer te voorschijn gekomen en een paar dagen later ook de vliegen. Toch was de morgentemperatuur den 17en nog maar 3,8°. De 1ste en 2de decade van April waren buitengewoon droog. Een enkele onweersbui had het gevolg dat den 14en alles ineens prachtig groen was. Nu zag ik pas m'n eerste hommels, n.l. den 2den een koningin aardhommel en den 5den een koningin van *Bombus muscorum*. Op open plaatsen staat de plantengroei er slecht bij. Vooral het mos. Maar in Mei wordt de schade voor eenigen tijd goed opgehaald. De boschjes staan er frisch bij. Robbertskruid, pijpkruid, look zonder look en dagkoekoeksbloem bloeien in overvloed. Vooral lookraket heeft een goed jaar, veel beter als vorige jaren. Maar nu komt de groote droogte, die vooral op open terrein duidelijk waarneembaar is. Verschillende boomen verliezen weer blad, vooral de iep, meest aan den top. De regen van eind Juli en Augustus had tengevolge, dat de planten van open terrein hun schade gingen inhalen door rijken bloei. Zoo bijvoorbeeld Ooievaarsbek, muizenoor, raygras, Jakobskruid, hazepootje en geel walstroo. Vooral de laatste twee bloeien merkwaardig goed. 't Komt me voor, dat ze ook algemeener verspreid zijn dan vorige jaren, maar dat kan aan mij liggen.

De drienerfmuur groeit ook hier dit jaar verbazend goed. De boschjes in de duinen staan er vol mee, en in de Scheveningsche boschjes zijn ze ook overal te vinden.

Scheveningen, 15 Aug. '23.

TH. J. BROUWER.

Grindvondsten. — In het Julinumnummer der Levende Natuur wordt door den heer De B. geschreven in „Vacantie-Biologie” over de Drentsche hei en over steenen vondsten. O. a. over een brokje van een zeeëgel en het nog niet vinden van een geheel gave. Misschien interesseert het iemand te weten, dat door mij op de Nolder-Heide, tusschen Zuidwolde en Balkbrug (Avereest) een stuk vuursteen met gave zeeëgel werd gevonden. Verder veel graniet en allerlei wat de heer De B. opnoemde. Ook een prachtig gevormde ronde steen, bijna een rond-wit kaasje, op een brok na, dat er afgebroken was. Zou dit een waterwalrolsteen zijn? Ook vond ik waarschijnlijk een haaiantand in een stuk vuursteen, tenminste de vorm is juist als in aflevering Juni van „de Natuur” was afgebeeld.

Dedemsvaart.

H. C. V. D. ELST POMPE.

Eekhoortje. — Omdat u zoo veel van dieren houdt, wil ik u wat vertellen van een kleine eekhoorn, die waarschijnlijk te vroeg de wereld intoog, en zielig en koud door mij gevonden werd, in 'n hoekje van een lighal in 't bosch. 'k Nam 't beestje op, dat zich blijk-